

ОТНОСНО НЯКОИ ХИПОТЕЗИ НА ПРЕДЯВЯВАНЕ НА ИСК СРЕЩУ ПОЧИНАЛ ОТВЕТНИК

Докторант, Светослав Пандилов
Университет за национално и световно стопанство

ON SOME HYPOTHESES OF FILING A CLAIM AGAINST A DECEASED DEFENDANT

PHD student, Svetoslav Pandilov
University of national and world economy

Резюме

Предвид материалноправните и процесуалните последици, с които е свързано предявяването на иск, допустимостта му е от съществено значение за защита интересите на ищеца. През последните години в съдебната практика бе възникнал въпросът какви са последиците за исковото производство, когато ответникът е починал към дата на завеждане на иска - нередовност на исковата молба или недопустимост на предявения иск поради липса на процесуална предпоставка. Наличието на тази противоречива практика, бе преодоляно с Тълкувателно решение №1/2017 от 09.07.201 г. по Тълкувателно дело №1/2017 г. на ОСГТК на ВКС, с което върховните съдии приеха, че исково производство, при което посоченият в исковата молба ответник е починал преди предявяването на иска, е недопустимо и подлежи на прекратяване. Настоящият доклад анализира тълкувателното решение, както и някои хипотези, при които приетото с него разрешение би могло да създаде значителни трудности за ищеца. Докладът цели да предложи и разрешение на тези практически проблеми.

Ключови думи: починал ответник, допустимост на иска, процесуални предпоставки, възстановяване на срок.

Abstract

Considering the substantive and procedural consequences related to the filing of a claim, its admissibility is of significant importance to the defense of the claimant's interests. Case law of the last few years raised the question of what are the consequences for the claim procedure when the defendant has died by the date of filing of the claim – irregularity of the claim motion filed or inadmissibility of the claim on the grounds of lack of procedural prerequisite. The existence of controversial case law has been overcome by Interpretative Decision №1/2017 from 09.07.2019 on Interpretative Case №1/2017 of the General Assembly of the Civil and Commercial Divisions of the Supreme Court of Cassation, which states that when the defendant who is indicated in the claim motion has died before the filing of the claim motion the claim procedure is inadmissible and should be terminated. The above mentioned interpretative decision is analyzed in this report, as well as some hypotheses when the solution provided by the interpretative decision could cause significant issues to the claimant. The report also aims to provide a solution to these practical issues.

Key words: deceased defendant; admissibility of the claim; procedural prerequisites; restoration of term.

Doi: <https://doi.org/10.36997/LBCS2020.171>

I. Моментът на предявяване на исковата молба има значение както от процесуална гледна точка (висящост на спора, възникване на отвод за висящ процес и др.), така и във връзка с материалноправните последици от това действие – прекъсване на давност-

та и възникване на правото на лихви за забава например¹. Поради това, предявяването на иск, който съдът оставя без разглеждане поради смъртта на ответника, може да доведе до редица трудности във връзка със защитата на правата на ищеца. Прекратяването на производството като недопустимо води до заличаване на горепосочените процесуални и материалноправни последици на предявения иск. Не е за пренебрегване и че при недопустимост и връщане на исковата молба, държавната такса, внесена от ищеца по спора, не подлежи на връщане². От изложеното може да се направи изводът, че редовното предявяване на исковата молба и допустимостта на иска са от особено значение за защита на правата на частноправните субекти.

II. С Тълкувателно решение № 1/2017 от 09.07.2019г. по Тълкувателно дело № 1/2017г. на ОСГТК на ВКС бе прието, че процесуалната правоспособност е абсолютна процесуална предпоставка за възникването на правото на иск. Исково производство, при което посоченият в исковата молба ответник е починал преди предявяването на иска, е недопустимо и подлежи на прекратяване, поради начална липса на правоспособна страна, с която да се учреди валидно процесуално правоотношение. По този начин бе преодоляна противоречивата практика на ВКС, в която се срещаха както становището за недопустимост на предявения иск³, така и становище за нередовност на исковата молба⁴.

III. Даденият от върховните съдии отговор заслужава подкрепа като съответстващ както на доминиращото в процесуалната теория виждане за недопустимост на иска, предявен срещу починало лице⁵, така и на относимите законови разпоредби. В гражданския процес още при действието на ЗГС (отм.) господства така нареченото формално виждане за понятието страна в процеса, според което страна в процеса е лицето, от името на което и срещу което се търси правна защита⁶. Това виждане е възприето и в чл. 15, ал. 1 ГПК 1952г. (отм.) и в чл. 26, ал. 1 ГПК 2007г., дефиниращи страните като лицата, от името на които и срещу които се води делото. По силата на чл. 125 ГПК, макар и тълкуван корективно във връзка с чл. 62, ал. 2 ГПК, искът се смята за предявен с подаването на исковата молба. Това е моментът на възникване на процесуалното правоотношение, от който настъпват и последиците от процесуално и материалноправно естество. Именно с подаването на иска, ищецът е определил лицето или лицата, които ще бъдат привлечени като ответници по спора.

¹ Иванова, Р. в: Сталев, Ж., О. Стамболиев, А. Мингова, В. Попова, Р. Иванова. Българско гражданско процесуално право. 9-то допълнено и преработено издание, София, Сиела, 2012, с. 208.

² Определение № 209/14.03.2014г. по дело № 1125/2014 на ВКС, ГК, III г. о.

³ Решение № 58 от 22.04.2010 г. на ВКС по гр. д. № 124/2009 г., IV г. о., ГК; Определение № 576 от 12.10.2010 г. на ВКС по ч. гр. д. № 458/2010 г., IV г. о., ГК; Решение № 221 от 22.02.2012 г. на ВКС по т. д. № 1161/2010 г., II т. о., ТК; Решение № 275 от 7.03.2014 г. на ВКС по гр. д. № 1996/2013 г., I г. о., ГК; Решение № 44 от 19.05.2014 г. на ВКС по гр. д. № 4428/2013 г., I г. о., ГК;

⁴ Определение № 436 от 28.09.2010 г. на ВКС по ч. гр. д. № 313/2010 г., I г. о., ГК; Определение № 141 от 28.02.2013 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1348/2013 г., IV г. о., ГК; Определение № 622 от 30.09.2015 г. на ВКС по ч. гр. д. № 4211/2015 г., IV г. о., ГК;

⁵ Иванова, Р. в: Сталев, Ж., О. Стамболиев, А. Мингова, В. Попова, Р. Иванова. Цит. курс, с. 148.; Силяновски, Д., Гражданско съдопроизводство. Том I. Второ издание, София, Печатница „П.К. Овчаров“, 1941, с. 154. Корнезов, Л. Гражданско съдопроизводство Т. I, София, Софи-Р, 2010, с. 248.; Топалов, К. Проверка за допустимост на иска и редовност на исковата молба В: Помагало по гражданско процесуално право за кандидати за младши съдии. Том I, С., Национален институт на правосъдието, 2015, с. 15.; Александров, В., Процесуалната правоспособност като процесуална предпоставка в светлината на Тълкувателно дело № 1/2017 ОСГТК на ВКС, публикувана на <http://gramada.org/>.

⁶ Силяновски, Д., Цит. Съч., с. 151.

За да се предяви искът и да бъде разгледан обаче съществуват условия, от които зависят съществуването и надлежното упражняване на правото на иск – процесуалните предпоставки⁷. Липсата на положителна предпоставка или наличие на отрицателна предпоставка за възникване или упражняване на правото на иск, налага процесът да се прекрати, без да съществува възможност за отстраняването на пороците му. Процесуалната правоспособност представлява именно такава абсолютна положителна процесуална предпоставка за съществуването на правото на иск, като признатата от закона абстрактна възможност едно лице да бъде субект на процесуални правоотношения като страна⁸. Съгласно дадената в чл. 27, ал. 1 ГПК дефиниция, процесуално правоспособен е този, който е правоспособен по материалното право, като по отношение на физическите лица, процесуалната правоспособност съществува от момента на раждането до момента на смъртта им⁹, а по изключение с такава правоспособност се ползва и заченатия във връзка с наследствените му права¹⁰. Дори ищецът да насочи иска си спрямо лице, което вече е починало, при проверката на исковата молба и установяването на смъртта на ответника, молбата следва да бъде оставена без разглеждане като недопустима. Това се дължи на липсата на абсолютна положителна процесуална предпоставка за съществуване на правото на иск. Процесуалното правоотношение вече е възникнало, но не може да се развие поради липсата на процесуална правоспособност на една от страните. Искът е бил изначално недопустим и не може да настъпи и приемството в процеса, поради липсата на първоначално възникнало валидно процесуално правоотношение.

IV. Въпреки че в Тълкувателно решение № 1/2017г. бе даден отговор, съответстващ на доминиращото в теорията и практиката разбиране, следва да се има предвид, че това разрешение намира приложение най – вече по отношение на общия исков процес. При съществуващото разнообразие на форми на защита и санкция, е възможно предявяването на иск да е последица от развитието на други законово уредени производства или дори да се извърши в рамките на висящия исков процес. Настоящото изложение има за цел да разгледа две хипотези, в които постановките на тълкувателното решение не съответстват на целите на определени производства и институти и да предложи разрешение на проблемите, които възникват в резултат на това.

IV.1. Прилагането на постановките на Тълкувателно решение № 1/2017г., ще създаде затруднения при защитата на правата на ищеца във връзка с обезпечението на бъдещ иск. Такива трудности ще са налице в хипотезата, при която ответникът е починал в срока, указан от съда на молителя за предявяване на иск, след допускане на обезпечението му. В тези случаи ако при предявен в срок иск, се констатира, че преди това ответникът е починал, исковото производство ще подлежи на прекратяване като недопустимо.

Подобно разрешение ще има за ищеца редица неблагоприятни последици, произтичащи от връзката, която съществува между производството по обезпечаване на бъдещ иск и исковото производство, образувано по него. Двете производства се движат

⁷ Пак там, с. 177.

⁸ Иванова, Р. в: Сталев, Ж., О. Стамболиев, А. Мингова, В. Попова, Р. Иванова. Цит. курс, с. 149; Силянски, Д., Цит. Съч., с. 157; Определение № 967 от 22.07.2014 г. на ВКС по гр. д. № 855/2014 г., IV г. о., ГК.

⁹ Павлова, М. Гражданско право. Обща част. С: Софи-Р, 2002, с. 242.

¹⁰ Павлова, М. Цит. съч., с. 241; Тасев, Хр. Българско наследствено право. 10 прераб. изд. Нова ред. Г. Петканов и С. Тасев. С.: Сиела, 2013, с.31.

отделно, образуват се две различни дела, предвид разпоредбата на чл. 390 ГПК е напълно възможно да се разглеждат и от различни местно компетентни съдилища. Въпреки това, тези различия не изключват съществуващата функционална връзка между двете производства. Ако правото на едно лице е освен спорно, което налага предявяването на иск, и заплашено, следва да се поиска неговото обезпечаване¹¹. Същевременно действието на обезпечителната мярка е в зависимост от предявяването на иска и наличието на висящо исково производство¹². Именно поради това при недопустимост на предявения обезпечен иск срещу починал, няма да бъдат спазени указанията на съда, допуснал обезпечението. Неспазването на указанията от своя страна ще доведе до постановяване на отмяна на обезпечението, което ще създаде пречки при осъществяване на застрашените от поведението на длъжника права на молителя.

На практика съществува възможност в срока от допускане на обезпечението до предявяване на иска, който може да е не повече от един месец, но може да бъде и по – кратък, молителят въобще да не узнае за смъртта на своя длъжник. Дори искът да не бъде предявен в последния възможен момент, констатацията, че длъжникът е починал, ще бъде направена едва след изтичането на срока за депозиране на допустим иск, което ще влече горепосочените неблагоприятни последици. Не може да се изключи и възможността, ако длъжникът е бил още жив към датата на депозиране на искането за допускане на обезпечение, преди да предяви иска си, ищецът да получи и жалба срещу допуснатото обезпечение. Ако не е разбрал, че ответникът е починал, ищецът ще заведе иска със съзнанието, че ответникът е процесуално правоспособен. Тази хипотеза може да възникне, тъй като в резултат на допуснатото обезпечение на бъдещ иск, съдията по вписванията или съдебният изпълнител е привел в действие обезпечителната заповед и възбранил или заповорил имущество на длъжника. Ако до смъртта си е бил уведомен за наложените обезпечения върху имуществото му по силата на чл. 400 ГПК, длъжникът може да е упражнил и правото си да обжалва определението на съда по обезпечаването на иска, вследствие на което е напълно разбираемо ищецът да не смята, че завежда недопустим иск.

Нещо повече, дори да узнае навреме за смъртта на длъжника в дадения от съда срок, молителят ще разполага с ограничен период от време да издири наследниците и да предяви срещу тях иска си. Молителят не би могъл да отправи и искане за продължаване на срока при наличие на уважителни причини по реда на чл. 63 ГПК, тъй като с Тълкувателно решение № 4/2015г. от 03.02.2017г. по т.д. № 4/2015г. на ОСГТК на ВКС тази възможност относно едномесечния срок по чл. 390, ал. 3 ГПК бе отречена.

IV.2. В светлината на разглежданите проблеми заслужават внимание и хипотезите на привличане на трето лице и предявяване на обратен иск срещу него. В действащия ГПК извършването и на двете действия е обвързано с преклузивен срок – съгласно чл. 219 ГПК с отговора на исковата молба за ответника и в първото заседание за разглеждане на делото за ищеца. Последицата от пропускането на този срок е, че страната която го е пропуснала, губи възможност да упражни правото си на привличане и предявяване на обратен иск на по – късен етап в производството. Според чл. 219 ГПК, привличането може да се осъществи спрямо трето лице, което има право да встъпи в делото. В теорията сред предпоставките за възникване правото на встъпване на трето лице, рес-

¹¹ Стамболиев, О. в: Сталев, Ж., О. Стамболиев, А. Мингова, В. Попова, Р. Иванова. Цит. курс, с. 31.

¹² Спасова, С. Обезпечение на иска. София, Сиби, 2014, с. 34.

пективно и на правото такова лице да бъде привлечено, се посочва, че то следва да е правоспособно¹³. Прието е също така, че въпросът за процесуалната правоспособност на третото лице, не разкрива особености в хипотезата на участие на подпомагащата страна в делото¹⁴. Споделям това виждане, но в контекста на обсъждания въпрос, то отново води до извод, че ако една от страните упражни правото си на привличане в рамките на преклузивния срок, а след изтичането му бъде констатирана смъртта на третото лице, извършеното действие ще бъде опорочено и няма да породи целените правни последици. Подобен извод следва да бъде направен и по отношение на предявен обратен иск спрямо починало трето лице, доколкото съгласно чл. 219, ал. 3 ГПК предявяването на обратния иск се извършва едновременно с привличането на третото лице. За съществуването и упражняването на правото на обратен иск, следва да са налице всички процесуални предпоставки, включително процесуална правоспособност на страните по спора¹⁵. Липсата на процесуална правоспособност на ответника, ще доведе до недопустимост на предявения обратен иск, а и до преклудирание на правото същия да бъде предявен в хода на производството. Макар да се извършват в хода на вече висящ процес, при тези действия също няма да може да се приложи правилото на чл. 227 ГПК и да се пристъпи към конституирането на наследниците на третото лице по делото. Причината е, че третото лице все още не е било привлечено по делото. Поради това, обстоятелството, че процесът вече е висящ, няма да има отношение към допустимостта на привличането или на предявяването на обратен иск срещу него.

Следва да се отбележи, че тъй като не изключва възможността за упражняване на правата срещу наследниците на починалия в отделно производство, последиците от недопустимостта на предявения иск няма да се отразят толкова интензивно в правната сфера на ищеца, както в разгледаната по – горе хипотеза. Въпреки това, не може да се направи извод, че главната страна в производството няма да има интерес отношенията ѝ с третото лице да се разрешат в рамките на същия процес. Дори само привличането на третото лице по делото, за да бъде то обвързано от силата на мотивите на съдебното решение с оглед разпоредбата на чл. 223, ал. 2 ГПК, може да бъде осуетено в резултат на пропускането на срока за привличане на третото лице, което е починало.

V.1. Посочените хипотези показват, че при определени предпоставки, най – вече свързани с упражняване на правото на иск в преклузивен срок, постановките на Тълкувателно решение № 1/2017, макар и поначало правилни, могат да доведат до несправедливи за ищеца резултати, поставяйки го в ситуация да не може да защити правата си пълноценно. Въпреки това, следва да бъде отчетен и фактът, че подобни случаи не са толкова често срещани в практиката, че да обосноват законодателни промени, поради което разрешението на проблема следва да се търси в действащото законодателство. Подобно разрешението намирам във възстановяването на срока за извършване на процесуалното действие съгласно чл. 64, ал. 2 ГПК. Възстановяването на срок е процесуален способ за защита на страните в гражданския процес срещу неблагоприятните последици от пропускането на предвиден в закона или на определен от съда преклузивен срок за извършване на процесуално действие¹⁶. При успешното упражняване на правото по чл. 64, ал. 2 ГПК ще бъде възстановено погасеното процесуално правомощие на страна-

¹³ Цолова, К. Подпомагащата страна в съдебния исков процес. С.: Сиби, 2009, с. 60.

¹⁴ Цолова, К. Цит. съч., с. 60, бележка под линия 1.

¹⁵ Стамболиев, О. в: Сталев, Ж., О. Стамболиев, А. Мингова, В. Попова, Р. Иванова. Цит. курс, с. 450.

¹⁶ Определение № 129 от 26.02.2015 г. по ч.т. д. № 3286/2015 г. на Върховен касационен съд, II т.о.

та¹⁷, което в горните хипотези ще позволи за ищеца да се породят или запазят целените от него благоприятни последици – висящност на производството по обратния иск, запазване на допуснатата обезпечителна мярка и пр.

За да бъде уважено отправеното искане за възстановяване на срока, следва бездействието на страната да е извинително - да са налице непредвидени обстоятелства, които не е могла да преодолее. Съдебната практика приема, че под непредвидени обстоятелства следва да се квалифицират обстоятелствата, които имат изключителен и изненадващ характер и след като са настъпили в течение на срока, обективно са попречили на страната да предприеме дължимото процесуално действие¹⁸. В съдебната практика като примери за подобни обстоятелства се посочват най - често природни стихии, военни действия, внезапното тежко заболяване и пр., като настъпването им следва да е причината за пропускане на процесуалния срок.

V.2. Възниква въпросът следва ли смъртта на ответника преди предявяването на иска да се счита за непредвидено обстоятелство, което да е попречило на ищеца да упражни правото си в предвидените от закона срокове? Намирам, че в разгледаните хипотези, смъртта на ответника би представлявала именно непредвидено обстоятелство, което ищецът не е могъл да преодолее. Освен ако ищецът е знаел за смъртта на ответника или че здравословното му състояние е крайно влошено, няма как да бъде отречен извънредния и изненадващ характер на това събитие. С оглед особеностите на някои от разгледаните хипотези, ищецът до датата на депозиране на исковата си молба може да получи и книжа от ответника по някое от другите образувани производства, което допълнително да не му даде повод дори да се усъмни, че ответникът е починал. Не може да се отрече и че именно това събитие, когато е неизвестно за ищеца, става причина за недопустимост на предявения иск, респективно неизвършване на дължимото процесуално действие. Предвид негативните последици, които биха могли да настъпят за ищеца, той едва ли би рискувал съзнателно да предяви иска си срещу починало лице. Подобно действие той би извършил единствено в случаите, когато смъртта на ответника се е случила непосредствено преди извършването на действието, той не разбрал за настъпването ѝ, а обективно не е имал и възможност да я предвиди. Поради това, в случаите когато е довела до недопустимост на предявения иск в горните производства, при които предявяването е обвързано с преклузивни срокове, смъртта на ответника следва да се тълкува като непредвидено обстоятелство, което ищецът не е могъл да преодолее. Разбира се, ако ищецът е знаел за това обстоятелство или е могъл да узнае при полагане на необходимата грижа (ако живее в съседство с ответника например), искането следва да се остави без уважение.

С оглед изложеното в подкрепа на тезата за възстановяване на срока за предявяване на иск, следва да се разгледа и дали продължаването на срока изобщо е допустимо в разгледаните по – горе производства. Що се отнася да привличането на трето лице и предявяването на обратен иск, няма никакви съмнения относно допустимостта на възстановяването. То се случва в хипотезата на вече висящ исков процес, за който не само е уредено общото правило на чл. 64, ал. 2 ГПК, но относно привличането и обратния иск разпоредбата на чл. 133 ГПК изрично е указано, че правото да се извършат тези действия не се загубва, ако пропусъкът се дължи на особени непредвидени обстоятелства. В

¹⁷ Иванова, Р. в: Сталев, Ж., О. Стамболиев, А. Мингова, В. Попова, Р. Иванова. Цит. курс, с. 251.

¹⁸ Решение № 11 от 03.02.2014 г. по търг. д. №3023/2013 г. на Върховен касационен съд, I то, Определение №498 от 29.09.2009 г. по ч.гр. д. № 530/2009 г. на ВКС, III г.о., Решение №315 от 12.03.2014 г. по гр. д. № 6752/2013 г. на Върховен касационен съд, I го.

обезпечителното производство, възстановяването на срока също следва да се счита за допустимо като се отправи молба до съда, който е допуснал обезпечението и е определил първоначалния срок¹⁹. Липсва изрична забрана за продължаване на този срок, а от общите правила на исковия процес Тълкувателно решение 4/2015г. изключи приложението единствено на продължаването на срока.

V.3. Срещу възстановяването на срока като разрешение на поставения проблем, би могло да се възрази като се изтъкне, че то има за цел да възстанови възможността за извършване на процесуално действие от страната, а не да ѝ даде право да отстрани порочно извършено процесуално действие. Предявяването на недопустим иск несъмнено ще представлява порочно процесуално действие, а част от съдебната практика приема, че молба за възстановяване на срок в такива хипотези, е неоснователна²⁰. Намирам, че ако предявеният иск е страдал и от други пороци, водещи до неговата недопустимост, възстановяването на срока действително ще бъде неприложимо. Но тъй като в разглежданите случаи именно смъртта на ответника е особеното и непредвидено обстоятелство, довело до предявяване на иск, който е недопустим, до извършването на порочно процесуално действие, което е равнозначно на това срокът да е пропуснат, намирам, че на ищеца не следва да бъде отречено правото да поиска възстановяване на срока за извършване на действието, вече срещу наследниците на починалия ответник. Подобно разрешение в по – голяма степен би отговаряло на целта на процесуалния закон, като би спестило и ненужни законодателни промени, които да са в разрез с трайните и установени виждания на теорията и практиката относно процесуалната допустимост на иска срещу починало лице.

Използвана литература

1. Александров, В., Процесуалната правоспособност като процесуална предпоставка в светлината на Тълкувателно дело № 1/2017 ОСГТК на ВКС, публикувана на <http://gramada.org/>.
2. Aleksandrov, V. Protseualnata pravospobnost kao protseualna predpostavka v svetlinata na Talkuvatelno delo № 1/2017 OSGTK na VKS, publikuvana na <http://gramada.org/>.
3. Герджиков, О., И. Русчев, М. Марков, Г. Стефанов, К. Касабова, П. Голева, Т. Градинарова, В. Гигова, К. Недкова, Г. Хорозов, С. Стефанов. (2018) Обезпеченията в материалното и процесуалното право. София: ИК "Труд и право".
4. Gerdzhirov, O., I. Rushev, M., M. Markov, G. Stefanov, K. Kasabova, P. Goleva, T. Gradinarova, V. Gigova, K. Nedkova, G. Horozov, S. Stefanov. (2018) Obezpecheniyata v materialното i protseualното pravo. Sofia: IK "Trud i pravo".
5. Корнезов, Л. (2010) Гражданско съдопроизводство Т. I, София: Софи-Р.
6. Kornezov, L. (2010) Grazhdansko sadoproizvodstvo. T. I, Sofia: Sofi-R.
7. Павлова, М. (2002). Гражданско право. Обща част. София : Софи-Р.
8. Pavlova, M. (2002). Grazhdansko pravo. Obshta chast. Sofia: Sofi-R.
9. Силяновски, Д. (1941) Гражданско съдопроизводство. Том I. Второ издание. София: Печатница „П.К. Овчаров“.

¹⁹ Градинарова, Т. в: Герджиков, О., И. Русчев, М. Марков, Г. Стефанов, К. Касабова, П. Голева, Т. Градинарова, В. Гигова, К. Недкова, Г. Хорозов, С. Стефанов, Обезпеченията в материалното и процесуалното право. С.: ИК "Труд и право", 2018, с. 891.

²⁰ Определение № 39 от 27.03.2014 г. по ч.гр. д. № 5299/2013 г. на Върховен касационен съд, III го.

10. Silyanovski, D. (1941) Grazhdansko sadoproizvodstvo. Tom I. Vtoro izdanie. Sofia: Pechatnitsa "P.K. Ovcharov".
11. Спасова, С. (2014) Обезпечение на иска. София: Сиби.
12. Spasova, S. (2014) Obezpechenie na iska. Sofia: Sibi.
13. Сталев, Ж., О. Стамболиев, А. Мингова, В. Попова, Р. Иванова. (2012) Българско гражданско процесуално право. 9-то допълнено и преработено издание, София: Сиела.
14. Stalev, Zh., O. Stamboliev, A. Mingova, V. Popova, R. Ivanova. (2012) Balgarsko grazhdansko protsesualno pravo. 9-to dopalнено i preraboteno izdanie, Sofia: Ciela.
15. Тасев, Хр. (2013) Българско наследствено право. 10 прераб. изд. Нова ред. Г. Петканов и С. Тасев. София: Сиела.
16. Tasev, Hr. (2013) Balgarsko nasledstveno pravo. 10 prerab. izd. Nova red. G. Petkanov i S. Tasev. Sofia: Ciela.
17. Топалов, К. (2015) Проверка за допустимост на иска и редовност на исковата молба. В: Помагало по гражданско процесуално право за кандидати за младши съдии. Т. I, София: Национален институт на правосъдието.
18. Topalov, K. (2015) Proverka za dopustimost na iska i redovnost na iskovata molba. V: Pomagalo po grazhdansko protsesualno pravo za kandidati za mladshi sadii. T. I, Sofia: Natsionalen institut na pravosadieto.
19. Цолова, К. (2009) Подпомагащата страна в съдебния исков процес. София: Сиби.
20. Tsoleva, K. (2009) Podpomagashtata strana v sadebniya iskov protses. Sofia: Sibi.

За контакти: Докторант Светослав Пандилов
 Университет за национално и световно стопанство
 e-mail: spandilov@gmail.com